

Олександр ЗАЄЦЬ – Голова Правління громадської організації «Інститут релігійної свободи», м.Київ

Опубліковано 23 червня 2009 року, УНІАН-Релігії

Релігійне середовище України характеризується наявністю різних міжконфесійних організацій. Однією з небагатьох публікацій на цю тему була стаття [«Хто є хто в релігійному співтоваристві»](#)

, розміщена на сайті

[PISY](#)

в квітні 2005 року. Отже, з того часу минуло чотири роки, і є потреба оновити інформацію про міжконфесійні утворення в Україні.

Слід зауважити, що цей огляд не охоплює міжконфесійні консультативно-дорадчі ради, які функціонують на місцевому рівні – при місцевих державних адміністраціях чи самостійно. Також предметом нашого розгляду не є спеціалізовані міжконфесійні об'єднання зі статусом юридичної особи, утворені конфесіями задля реалізації вузько спрямованої мети, як приклад, Українське Біблійне Товариство та Християнська міжконфесійна місія тюремного служіння.

Отже, на сьогодні в Україні діють наступні міжконфесійні інституції: Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій, Нарада представників християнських Церков України, Рада Євангельських Протестантських Церков України, Українська міжцерковна рада, Всеукраїнська Рада Християнських Церков та Рада представників Духовних управлінь і центрів мусульман України при Держкомнацрелігій. Найбільш відомими і впливовими в суспільстві серед зазначених міжконфесійних інституцій є Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій та Нарада представників християнських Церков України.

Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій

Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій ([ВРЦіРО](#)) була утворена у грудні 1996 року, як представницький міжконфесійний консультативно-дорадчий орган з метою об'єднання зусиль Церков і релігійних організацій з духовного відродження України, координації міжцерковного діалогу як в Україні, так і за її межами, участі в розробці проектів нормативних актів з питань державно-конфесійних відносин, здійснення комплексних заходів добродійного характеру. ВРЦіРО функціонує на засадах рівності і рівноправ'я, поваги до внутрішніх настанов і традицій усіх діючих в рамках Конституцій України релігійних організацій і є незалежною від органів державної влади України, політичних партій, інших громадських формувань та їх керівних органів.

На даний момент до складу ВРЦіРО входять 19 Церков і релігійних організацій, що складає більше ніж 90 відсотків релігійної мережі України.

Членами ВРЦіРО є: Всеукраїнський Союз Об'єднань євангельських християн – баптистів, Всеукраїнський Союз Церков християн віри євангельської – п'ятидесятників (інша офіційна назва – Церква християн віри євангельської України), Духовне управління мусульман Криму, Духовне управління мусульман України, Духовний центр мусульман України, Закарпатська Реформатська Церква, Німецька євангелічно-лютеранська Церква України, Об'єднання іудейських релігійних організацій України, Римсько-Католицька Церква в Україні, Союз вільних Церков християн євангельської віри України, Українська Автокефальна Православна Церква, Українська Греко-Католицька Церква, Українська єпархія Вірменської Апостольської Церкви, Українська Лютеранська Церква, Українська Православна Церква, Українська Православна Церква – Київський патріархат, Українська Уніонна Конференція Церкви адвентистів сьомого дня, Українська Християнська Євангельська Церква, Українське Біблійне Товариство.

Основною формою роботи Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій є засідання. На засідання Ради можуть запрошуватися з правом дорадчого голосу представники релігійних центрів, які не увійшли до складу ВРЦіРО, а також представники відповідних органів державної влади України чи громадських організацій. Головують на засіданнях члени Ради почергово.

Для попереднього опрацювання питань, які вносяться на розгляд керівників Церков і релігійних організацій, в Раді функціонує Секретаріат, що складається з уповноважених представників конфесій – членів Ради. Крім того, у складі ВРЦіРО функціонує Комісія з соціальних питань та Робоча група з питань реституції майна релігійних організацій.

Протягом 2005 – 2009 років відбулося кілька зустрічей ВРЦіРО з представниками державних органів влади: з Президентом України Віктором Ющенком (червень 2005 р. та березень 2006 р.), з Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко (квітень 2008 р.), з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом (жовтень 2006 р.) та парламентськими фракціями БЮТ (жовтень 2006 р.) та Партії регіонів (листопад 2006 р.), на яких було обговорено актуальні питання державно-конфесійних відносин та захисту суспільної моралі в Україні.

Нарада представників християнських Церков України

Нарада представників християнських Церков України (Нарада Церков) була утворена у грудні 2003 року. Відповідно до Декларації про утворення Наради Церков, головною її метою є сприяння поширенню в Україні засад християнства та релігійної свободи, розвиток діалогу між християнами у відродженні християнської моралі в суспільстві, подолання наслідків радянського атеїзму і тоталітаризму та встановлення партнерських відносин між Державою та Церквою для розбудови громадянського суспільства.

Завданнями Наради є підготовка взаємоузгоджених пропозицій по вдосконаленню чинного законодавства – в першу чергу з питань, що стосуються релігії і моралі; сприяння міжконфесійному взаємопорозумінню та злагоді у суспільстві; організація та проведення конференцій, семінарів, нарад тощо з питань духовності, застосування і додержання законодавства; сприяння всебічному висвітленню релігійного життя в Україні засобами

масової інформації; налагодження співпраці з органами державної влади і місцевого самоврядування, політичними партіями і громадськими організаціями.

Основною формою роботи Наради Церков є засідання. Головують на засіданнях члени Наради Церков по чергово, а рішення ухвалюються шляхом консенсусу.

На даний момент до складу Наради Церков входять представники: Української Православної Церкви – Київський патріархат, Української Православної Церкви, Української Греко-Католицької Церкви, Римсько-Католицької Церкви в Україні, Всеукраїнського Союзу Церков християн віри євангельської-п'ятидесятників, Української Християнської Євангельської Церкви, Всеукраїнського Союзу Об'єднань євангельських християн – баптистів, Братства незалежних церков і місій євангельських християн – баптистів України та Української Лютеранської Церкви. Для Церков, що не приєдналися до Декларації про утворення даного міжцерковного дорадчого органу, але бажали б брати участь у її роботі, передбачається статус спостерігачів.

У 2008 році Нарада Церков провела зустрічі з Міністром освіти і науки України Іваном Вакарчуком та Міністром охорони здоров'я України Василем Князевичем, які надали імпульс розвитку відносин між зазначеними міністерствами та конфесіями.

Українська міжцерковна рада

Українська міжцерковна рада (УМР) була утворена у травні 2003 року. Метою діяльності УМР є захист інтересів християнських Церков, відстоювання християнських принципів та вплив на суспільство для поширення християнської віри. На відміну від ВРЦіРО ця інституція, так само як і Нарада Церков, об'єднує виключно християнські Церкви.

Членами УМР є представники протестантських об'єднань, здебільшого п'ятидесятницько-харизматичного напрямку. Останніми роками в УМР відбулися певні організаційні зміни, спрямовані на підвищення ефективності її діяльності – прийнято новий статут міжцерковних відносин, запроваджено та проведено вибори на посади голови та виконавчого секретаря УМР тощо.

Рада Євангельських Протестантських Церков України

Рада Євангельських Протестантських Церков України (РЕПЦУ) була утворена у квітні 2006 року шляхом підписання керівниками євангельських Церков відповідної Декларації. РЕПЦУ є представницьким міжконфесійним консультативно-дорадчим органом, що діє на громадських засадах. Метою утворення Ради є об'єднання зусиль євангельських протестантських Церков (об'єднань), які підписали Декларацію про утворення РЕПЦУ, задля захисту принципів свободи совісті та віросповідання, рівності всіх релігійних організацій у своїх правах, поширення християнських цінностей і моралі.

До складу РЕПЦУ входять керівники Церков (релігійних об'єднань) України, які підписали Декларацію у порядку, передбаченим Положенням про Раду. За своїм складом РЕПЦУ об'єднує понад 80% усієї мережі протестантських Церков України.

На теперішній час членами Ради є: Всеукраїнський Союз Об'єднань євангельських християн – баптистів, Всеукраїнський Союз Церков християн віри євангельської – п'ятидесятників, Українська Уніонна Конференція Церкви адвентистів сьомого дня, Українська Християнська Євангельська Церква, Союз вільних Церков християн євангельської віри України, Братство незалежних церков і місій євангельських християн – баптистів України, Асоціація Місіонерських Церков євангельських християн України, Українська Лютеранська Церква.

Всеукраїнська Рада Християнських Церков

Всеукраїнська Рада Християнських Церков (ВРХЦ) була утворена у 2007-2008 роках. Відповідно до свого Положення ВРХЦ є радою пасторів християнських Церков України, які є повноважними представниками Духовних Рад міст (обласних центрів) України. Таким чином Духовні Ради міст (обласних центрів) складають основу ВРХЦ.

До складу ВРХЦ входять переважно представники деяких п'ятидесятницьких та харизматичних релігійних громад України. Духовні Ради міст ВРХЦ діють у Дніпропетровську, Миколаєві, Кировограді та інших містах.

Робочим органом ВРХЦ є Конференція, а постійно діючим – Секретаріат, який складається з секретарів-координаторів Духовних Рад міст. ВРХЦ має на меті сприяти взаємодії християнських Церков щодо поширення ідей і принципів християнського світогляду у суспільстві.

Рада представників Духовних управлінь і центрів мусульман України при Держкомнацрелігій

Рада представників Духовних управлінь і центрів мусульман України при Держкомнацрелігій (Рада) утворена у квітні 2009 року, як представницький, консультативно-дорадчий орган мусульман України при Державному комітеті України у справах національностей та релігій.

Відповідно до Положення про Раду метою її створення є: сприяння розвитку мусульманської умми, як загальноукраїнської, так і регіональної спільності громад мусульман України; зміцнення взаємопорозуміння та взаємоповаги між усіма мусульманськими організаціями України; координація взаємодії та діалогу між духовними управліннями і центрами мусульман України з органами державної влади.

Членами Ради є представники офіційно зареєстрованих в Україні духовних управлінь і центрів мусульман України. На даний момент членами Ради є представники: Духовного управління мусульман Криму, Духовного управління «Київський муфтіят» та Духовного управління мусульман «Умма».

Слід зауважити, що Духовне управління мусульман України та Духовний центр мусульман України не входять до складу цієї Ради, проте, як зазначалося вище, вони разом з Духовним управлінням мусульман Криму входять до складу ВРЦіРО.

Раду мусульман очолює Голова, який обирається членами Ради строком на рік. Представники одного Духовного управління чи центру не можуть головувати в Раді протягом двох років після закінчення повноважень щодо головування у Раді. Основною формою роботи Ради є засідання, які проводяться в міру потреби, але не рідше одного разу на квартал. Для організаційного забезпечення своєї роботи Рада може утворювати робочий орган – Секретаріат.

На завершення варто зауважити, що за останні кілька років в Україні спостерігається поглиблення міжконфесійного діалогу та співробітництва Церков і релігійних організацій у різних сферах суспільного життя. Міжконфесійні консультативно-дорадчі органи, які вже вибудували формат своєї співпраці та необхідні довірчі відносини, за цей час опрацювали багато актуальних питань державно-конфесійних відносин та напрямків у сфері захисту моральних засад суспільства. Інші новостворені міжконфесійні інституції часто виникають як альтернатива вже діючим, проте теж заслуговують на увагу у своїх спробах знайти форми та шляхи співпраці в окремих прошарках релігійного середовища.

Так чи інакше наявність, а тим більше розвиток, міжконфесійного діалогу в Україні вочевидь є позитивним чинником для утвердження в нашому суспільстві толерантних взаємовідносин, мирної атмосфери співіснування та взаємодії представників різних конфесійних напрямків та налагодження конструктивної партнерської співпраці Держави та Церкви, як суспільних інститутів.

Інститут релігійної свободи, м.Київ

www.irs.in.ua

Джерело: [УНІАН-Релігії](#)